

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 8 Listopada v. s. 1826 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE:

St. Petersburg dnia 28 października.
(z Ruskiego Inwalida.)

Zawczora o południu po wszystkich wielkich ulicach tutejszey stolicy w tryumfie wożone były chorągwie Perskie — wzięte nieprzyjacielowi w różnych utarczkach. Są to pierwsze trofea, pierwszych zwycięstw, któremi Naydobrotliwsza Opatrzność pobłogosławiła orężowi CESARZA NIKOŁAJA. Wożone były przy odgłosie trąb, między dwoma plutonami półku kawalergardów. Chorągwie były trzy: dwie białe z wyobrażeniem Lwa uśpionego i wschodzącego słońca, (tak zupełnie, jak na orderze perskim Lwa i Słońca), i jedna czerwona, na której lew złoty, trzyma w łapie miecz dobyty. Na wierzchu każdego drzewca, rozpostarta ręka prawa.

Sankt-Petersburg dnia 30 października.
(z Gazety Senackiej.)

Przez najwyższe dyplomata pod dniem 22 października, najlaskawiej mianowani kawalerami orderu s. *Anny* 1szej klasy: jenerał major *Kuźmin* i jenerał major *Czeadajew*.

Przez najwyższe ukazy do Rządzącego Senatu pod dniem 11 października: radcy kollegialni mianowani radcami stanu: Hrabia *Jakób De Mezon*, naczelnik nogajców, osiadłych w gubernii tauryckiej w powiecie melitopolskim, i baron *Włodzimierz Krone*, przeznaczony na pocztmistrza do *Tyflisu*; oraz przy zupełnem uwolnieniu ze służby, w nagrodę sprawowania jej bez nagany, *Jan Lubański*, zostający w Departamencie Ministerium narodowego oświecenia do szczególnych poleceń, i *Krzysztof Powato-Szwejkowski*, będący w Ministerium skarbu.

Radcy honorowi, przy zupełnem uwolnieniu ze służby dla podeszłego wieku, otrzymali z najmilościwszych względów pensje dożywotnie: *Łobanow* za 55 lat służby po 250 rubli, *Pieszkin* i *Sokolow*, za 42 lata i *Stiepanow* za 41 lat służby po 340 rubli, i *Ewstafjew* za 28 lat po 80 rubli na rok.

Po uznaniu przez Akademię Sztuk odznaczającej się sposobności do rysunku i malarstwa historycznego, uczącego się w niej, jako ucznia postronnego, ze stanu ludzi uwolnionych, *Alimpijego Wasiljewa*, stosownie do przedstawienia Ministra narodowego oświecenia, najmilościwiej rozkazano dać mu tytuł Artysty malarstwa 14 klasy, wykreślając razem z popisu poduszne.

D. 20 października, służący we własnej J. C. M. kancelaryi, radca honorowy, *Durasow*, mianowany asesorem kollegialnym ze starszeństwem.

D. 21 października. Gubernator cywilny nowgorodzki, *Zerebcow*, uwolniony ze służby, a na jego miejsce naznaczony Gubernatorem Cywilnym nowgorodzkiem rzeczywisty radca stanu *Denfer*.

D. 22 października, jenerał porucznik, *Emanuel*, mianowany dowódcą wojsk na linii kaukaskiej i naczelnikiem obwodowym, na miejscu jenerał majora *Xiążęcia Gorczakowa* 2go.

Wice-gubernatorowie, witebski *Filipow* i

kałużki *Ordin*, przeniesieni na też urzędy, *Filipow* do *Kazania*, *Ordin* do *Witebska*; na miejsce zaś ostatniego wice-gubernatorem w *Katudze* mianowany rzeczywisty radca stanu, *Bezobrazow*, w dawniejszej randze radcy stanu.

Były członek kantoru intencyi dworu, rzeczywisty radca stanu, *Nicfor Puszkina*, do przeznaczenia na inne miejsce, przyłączony do heroldyi, z pobieraniem na rok po 1875 rubli, oprócz pobieranej pensji dożywotniej.

Naczelnik okręgu tamożennego rewelskiego, radca kollegialny *Fon Smittin*, na własną prośbę uwolniony od obowiązku, a na jego miejsce naznaczony radca kollegialny *Howen*, urzędnik w departamencie handlu zewnętrznego.

Radca kollegialny, *Borozdin*, naczelnik oddziału sierot wojskowych w sztabie osad wojskowych, na własną prośbę dla choroby, uwolniony ze służby, a na jego miejsce naczelnikiem oddziału mianowany urzędnik tegoż sztabu 8mej klasy *Pietrowski*.

Przez najwyższe ukazy do Kapituły orderów:

D. 15 października, assesor kollegialny, *Ołochow*, urzędnik tamożennego dozoru ryżkiego, w nagrodę za uratowanie 36 ludzi tonących, mianowany kawalerem orderu s. *Włodzimierza* 4tej klasy.

D. 20 października. W nagrodę odznaczającej się gorliwością służby mianowani kawalerami: orderu s. *Anny* 2giej klasy: dowódca okrętu *Azowa* kapitan 1szej rangi *Łazarzew* 2gi i majster okrętowy 6tej klasy *Stoke*; oraz orderu s. *Włodzimierza* 4tej klasy: porucznik ekwipażu gwardyi, *Deszaplet*, za uratowanie tonącego kadeta.

D. 22 października. Główny dowódca pałacu *Strelney* i dóbr JEGO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI CESARZEWICZA I WIELKIEGO XIAŻĘCIA KONSTANTEGO PAWŁOWICZA, assesor kollegialny *Teodor Iwersen*, za gorliwą służbę mianowany, kawalerem orderu s. *Włodzimierza* 4tej klasy.

W nagrodę gorliwej służby mianowani kawalerami orderu: s. *Włodzimierza* 4tej klasy: *Bazankur*, podpółkownik 3go półku karabinierów — s. *Anny* 2giej klasy z brylantami: półkownik *Bachartawski*: 3ciej klasy, majorowie: *Wojewódzki* i *Pleski*, major *Naksary*, major *Prozorowicz*; sztabkapitani: *Kriwenkow* i *Jakowlew* i major *Baron Rozen* 1szy — Ober audytor 9tej klasy, *Bielajew*, za uratowanie trójga dzieci w czasie pożaru w *Czuhajewie*, mianowany kawalerem orderu s. *Włodzimierza* 4tej klasy — Za gorliwą służbę porucznik *Barkowski*, kawalerem orderu s. *Anny* 3ciej klasy.

Przez najwyższe Ukazy J. C. M. do kantoru dworu d. 14 października, Panny *Hrabianka Senpri* i *Baronówna Dalhem*, mianowane freylinami NAYJAŚNIEJSZYCH CESARZOWYCH.

Przez najwyższe reskrypta CESARZOWEJ JEJMOŚCI *MARYI FEDOROWNY*, pod dniem 22 sierpnia, za zezwoleniem JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, przyjęte są do liczby Dam orderu s. *Katarzyny*: *Xiążna Alexandra* *Nikołajewna Wołkońska*, wielkiego krzyża, brylantami ozdobionego; *Prascewija Iwanowna Musin-Puszkina*, małżonka admirała; *Barono-*

wa Marya Łoginówna *Albidilowa*, małżonka Wielkiego Marszałka dworu; i Luiza Fedorówna *Alopeusowa*, małżonka zmarłego radcy tajnego mniejszego krzyża. (R. I.)

Ukazy okoliczne Rządzącego Senatu, ogłoszone w gazecie senackiej dnia 30 października:

1) D. 26 października 1826 z Igo Departamentu, o wykonywaniu przysięgi przez Ormian, w zdarzeniu nieobecności kapłana tego wyznania, w miejscach urzędowych przed ich członkami.

2) D. 27 października 1826 z Igo Departamentu, o przecięciu działania Ukazu Senatu 2 grudnia 1815 roku o potrąceniach ze zdjętych przez Manifest uzyskań.

3) D. 29 października 1826, z Igo Departamentu, o przesyłaniu wiadomości o summach, użytych na reparacyą miejsc urzędowych.

KROLEWSTWO POLSKIE.

Warszawa d. 11 listopada.

(z Gazety Warszawskiej.)

Gdy teraz w kraju naszym coraz bardziej upowszechnia się starowny chów owiec, umieszczamy z *Izdy* następujący użyteczny wypis. O *kołowaciznie owiec*: — „P. *Lübert*, właściciel trzody owiec w okolicy *Lissa* w Szląsku Pruskim, chcąc zapobiedz tej chorobie, najsurowiej zalecił owczarzowi i parobkom, aby strzegli się brać jagnięta za szyję, co zwykle czynią owczarze, przenosząc je z miejsca na miejsce. Utrzymuje on, że przez to nadwergają się, albo przynajmniej osłabiają krwiste naczynia i żyły, zbiegające się w głowie owiec, i że to osłabienie staje się pierwszą przyczyną ich zawrotu. P. *Lübert* zapewnia, że odtąd, jak ściśle przestrzegano tej ostrożności w jego owczarni, albo rzadko która, albo żadna owca nie cierpiała pomienionej choroby. Przeciw tejże chorobie doświadczył P. *Rügen* następującego, w dzienniku *Pohla* zaleconego, sposobu. Odłączone jagnięta wypędzają się po *S. Janie* na pastwiska, gdzie codziennie przez kilka godzin zostawać mają, chociażby nie zbywało na paszy w stajniach; albowiem przekonał się P. *Rügen*, że to jest pomocne ich wzrostowi, i że przez to łatwiej i wcześniej nawykają do paszenia się na otwartym powietrzu. Po jakimś czasie udziela się owcom saletra i sól glauberska w następujących ilościach: na 100 sztuk daje się do lizania, raz co tydzień, zrana i wieczorem, po połowie za każdą razą, pół funta czyszczonej saletry, jeden i pół funta soli glauberskiej, zmieszanej z odrobiną soli kuchennej. Od tego czasu żadna owca nie chorowała na kołowaciznę w owczarni Pana *Rügen*.“

AUSTRIA.

Wiedeń dnia 1 listopada.

(z Gazety Warszawskiej.)

Dnia 29 października, wieczorem o godzinie 6tej nastąpiły uroczyste zaręczyny Infantki *Donna Maria da Gloria*, Królowej Portugalii i Algarwii, z Jego K. M. Infantem *Don Miguel*, w obecności Najjaśniejszego Cesarza Jmci.

Miejsce J. K. M. *Maryi II*, zastępował wyraźnie do tego umocowany Królewsko-Portugalski Nadzwyczajny Poseł i Pełnomocny Minister przy J. C. K. Mości, Baron *Villa-Secca*. Jako uprząszeni świadkowie, podpisali akt zaręczyn J. C. K. Mości Arcy Xiążęta Następca tronu, *Franciszek Karol*, *Karol* i *Józef*, kanclerz stanu i dworu Xiążę *Metternich*, i wice-brabia *Rezende* nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister Cesarza Jmci Brazylii przy Cesarzowsko Królewskim dworze.

Obecni temu obrzędowi byli: Xiążę *Trautmandorff*, pierwszy W. Mistrz dworu; Hrabia *Czernin W.* podkomorzy, i papieżki internuncyusz *Ostini*.

Miejsce Królewsko-Portugalskiego sekretarza zastępował sekretarz legacji portugalskiej kawaler *Camara*; miejsce zaś protokulisty C. K. rzeczywisty radca nadworny i tajny radca stanu Baron *Wacken*.

Prezburg dnia 25 października.

(z tejże gazety.)

Na wczorayszém 157mém posiedzeniu sey-

mu węgierskiego, odczytano odpowiedź Cesarzową na przełożenie seymujących, względem ofiarowanej na trzy następne lata kontrybucyi 4 milionów zł. ryńskich w monecie srebrnej. N. Monarcha oświadczył w tej odpowiedzi, iż summa ta nie jest dostateczną do utrzymania potrzebnego etatu wojskowego, że zatem seymujący uczynić powinni ofiarę, odpowiedniejszą potrzebom publicznym; że zezwolić nie może na prośzoną niedawną imputacyą: że zaległości kontrybucyi muszą być ściągane, gdyż dotychczas zastąpiono je innymi dochodami, które teraz mają być zwrócone; nakoniec zwrócił uwagę seymujących na pomnożoną ludność kraju, na wzrost przemysłu i handlu korzystnego, na przywileje, jakie już udzielił lub jeszcze ma udzielić, i z tych powodów żądał, aby przedmiot ten wzięto powtórnie pod narady.

FRANCYA.

Paryż d. 26 października.

(z Korrespondenta Warszawskiego.)

W czasie, gdy Lord *Cochrane* w Marsylii bawił, wiele osób odwiedzało go, ale na wszystkie pytania, jakie mu względem jego wyprawy zadawano, odpowiadał bardzo ogólnie.

Zbierają w Paryżu składkę na kościół protestantski w Bukarescie, jedyny w całej Turcji i niemający żadnego funduszu z powodu ubóstwa wyznawców.

Od kilku miesięcy zawiązało się pod przewodnictwem barona *Stael*, towarzystwo w celu pomnożenia szkółek niedzielnych, dla gmin wyznania reformowanego. W kilku departamentach zaprowadzono już te szkoły.

Donoszą z *Barcellona* pod dniem 18 października, że stojące tam wojsko francuzkie otrzymało rozkaz do podwojenia ostrożności.

Generalna dyrekcyja dróg, mostów i kopalni ogłosiła tabelę szyb górniczych, z których dawniej kruszce wydobywano a które zaniedbano w późniejszych czasach. Generalna dyrekcyja kopalni wzywa publiczności, aby naśladowała przykładu angielskich w Ameryce, i aby się gorliwiej zajęła odnowieniem tych kopalni, zwłaszcza, iż w skutku ulepszonych machin, i rozprzestrzenionych wiadomości górniczych, nappomyślniejsze wypadki można sobie obiecywać. W opuszczonych kopalniach wydobywano dawniej żelazo, złoto, srebro, ołów, miedź, cynę, żywe srebro, antymonium, wityryol, siarkę i inne minerały.

P. *Tissot* wydał *historyczne pamiętniki o życiu i zgonie Talmy*. Udzielamy z nich wyjątek: Wiadomo że *Talma* często u *Napoleona* bywał i że go w wielu rolach starał się naśladować. *Napoleon* nie lubił na scenie deklamacyi i szarlataneryi. W ciągu rozmów z *Talmą* często przypominał o nadużyciach, jakich się aktorowie w poruszeniach i wykrzyknikach na scenie dopuszczają. Gdy razu jednego o roli *Nerona* w *Brytaniku* rozmawiali, rzekł *Napoleon*. „Chciałbym widzieć w twojej grze więcej walki ztey natury z dobrem wychowaniem; żyłbym także, abys miał mniej poruszeń; podobnego rodzaju natury rzadko się wywnętrzają, częściej tłumią się w samych sobie. Z resztą nie mogę dosyć wychwalić prostoty i naturalności, do jakiej doprowadziłeś trajedyę. Osoby znakomite, bądź one winne swoje wyniesienie urodzeniu, bądź samym sobie, unoszą się wprawdzie namiętnie, lub zatapiają się w wielkich myślach, jednakże ich sposób mówienia powinien być prawdziwy i naturalny. My naprzykład rozmawiamy w zwyczajnym tonie rozmowy, a jednakże w tej chwili obadwa należemy do historyi.“ Roku 1806 grano u dworu trajedyę *Estera*. Nazajutrz znajdował się *Talma*, jak zwykle, na śniadaniu u *Napoleona*. Rozmawiano w obecności ministra spraw wewnętrznych Pana *Champagny*, o wczorayszej wystawie. „Ten *Asverus*, rzekł *Napoleon* do *Talmy*, był biednym Królem!“. A potem obróciwszy się do ministra rzekł: „Czemże są żydzi dzisiaj? Jakież ich życie? Zday mi w tym względzie rapport.“ We czternaście dni po złożonym raporcie, zwołał Rząd pierwsze zgromadze-

nie znakomitszych żydów, w celu ustalenia losu tego luda, i zabezpieczenia mu we Francyi prawnego bytu.

Izby otwarte będą dnia 13 grudnia.

Bawiący tu młody Mauro-michalis, otrzymał trzy listy od swoich krewnych. Wszystkie trzy donoszą o klęsce zadanej Ibrahimowi w prowincyi Maina w pierwszych dniach września.

Dnia 28 października.

(z Gazety Warszawskiej.)

Ostatni obiad dyplomatyczny, na którym się Pan Canning, znajdował, był u Hrabiego Pozzo di Borgo, Posta Cesarsko-Rossyjskiego.

Jenerał Boyer, porzuciwszy służbę baszy egipskiego, wysiadł w Tulonie z głównym sztabem swoim. Lord Cochrane rozkazał okrętowi swemu, aby był w gotowości do dalszej żeglugi.

Panowie Harcourt i Delavigne, deputowani paryzkiego towarzystwa przyjaciół greckich, którzy przed kilku tygodniami udali się do Grecyi, przybyli d. 14 b. m. do Tulonu.

Zapewniają, że otwarcie posiedzeń obu izb nastąpi dnia 13 grudnia. Oprócz projektu do prawa o wolności druku, kodexu leśnego, kodexu karnego wojskowego, mówią jeszcze, iż wniesiony zostanie projekt o sądach przysięgłych, tudzież projekt tyczący się ustanowienia alimentów dla uwięzionych za długi. Dodamy do tego prawo rachunków, budżet, i niektóre prawa administracyjne; a tak posiedzenie mieć będzie dosyć do roboty.

Pan Ternaux tak się przekonał o użyteczności sposobu chowania zboża w jamach, iż nie wahał się 4000 worów zboża, należących do miasta Paryża, zachować w swoich dołach, i zaręczyć, iż się nie zepsuje, a to za połowę pieniędzy, które dotąd za składy wydawano. Tym sposobem oszczędzi co rok miasto najmniej 200,000 franków.

Opowiadają tu następującą anegdotę z życia zmarłego Talmy: Młody poeta Wiktor B... uczuł mocną skłonność do teatru, i niczego bardziej nie pragnął, jak zostać aktorem. W tym celu poszedł do Talmy, a gdy mu tenże zadał rolę do deklamowania, oddał ją z niepospolitą mocą i ogniem. Talma do łez wzruszony, przyrzeka mu pomoc w nowym zawodzie; lecz wkrótce zrywa się, i jak gdyby w zachwyceniu woła na młodzieńca: *Odeydz ztąd! Precz ztąd! Uciekaj od niebezpiecznej drogi, na którą cię zapędza niedoświadczenie! Pozostań na tonie rodziny swojej, na tonie spoteczności!* — Jak to? zapytuje go przełęczony poeta. *Alboż mię wstąpienie do teatru odłącza od wszystkiego? — Bez wątpienia, odpowiada Talma; bądź aktorem, jest to samo, co żyć za obrębem wszystkiego, a studzenia nie wynagradzają starań i trosków życia takiego.* Młodzieniec ob staje przy swoim, Talma nie chce go dłużej słuchać, pokazuje mu drzwi, i tym sposobem zmusza go do obrania innego zawodu. Poeta ten przestał wiersze deklamować i pisać, a dziś piastuje urząd zaszczytny i zyskowny.

ANGLIA.

Londyn dnia 25 października.

(z Gazety Warszawskiej.)

Gazeta *British Traveller* donosi, iż z rozkazu Ministrów Lord Beresford uda się dziś do Portugalii.

Z powodu pomyslniejszych niż dotąd wiadomości o kopalniach meksykańskich, cena akcyi tutejszych towarzystw górniczych znacznie się podniosła.

Przed niejakim czasem pewny ubogi człowiek w Dublinie oddał chorą swoją żonę do szpitala. W tydzień odbiera wiadomość, iż żona jego umarła i że powinien przystać trunę. Przedał wszystko co miał, kupił trunę, i zaniósł do szpitala; wzięto ją przy bramie, i wkrótce z ciałem oddano. Pochowano ją zmarłą, i nie wyszło godziny, jak ów człowiek wróciwszy z pogrzebu, słyszy znajomy głos przy drzwiach, żądający wpu-

szczenia. Otwiera, i z przestachu ledwo nie pada na ziemię, mniemając, iż uyrzał ducha swojej żony. Jakoż była to żona jego, która wyzdrowiawszy, wróciła ze szpitala do domu, a doniesienie o jej śmierci mylnie przysłano. Biedny mąż tak zachorował z przestachu, iż go wkrótce do tego samego szpitala oddać musiano.

Znany *M. Gregor*, Kacyk kraju *Poyais*, który przed kilką laty żył po Xiążęcemu, znajduje się teraz w Londynie, nie mając ani grosza w kieszeni. Słychać, iż chce zebrać pieniądze na podróż do Kolumbii, do której rości znaczne pretensye.

Pewny Anglik, który się znajdował ra wojnie z Birmanami, powiada, iż kiedy Xiądz Birmański umrze, balsamują jego ciało, i woskiem pociągają, lakierują i pozłacają. Tak ciało stoi przez cały rok w domu, tyleż czasu w grabarni, nakoniec z rozkazu władzy duchowney bywa spalone w trunie, którą z daleka racami zapalają.

Gazeta wychodząca w *Filadelfii* umieściła następujący artykuł: „Kiedy tysiące nieczynnych robotników w Anglii nie ma sposobu do życia, tymczasem w *Filadelfii* wyroby bawełniane tak się powiększyły, iż nie można dostać potrzebnej liczby tkaczy, robiących na warstatach parowych. Pewny fabrykant zapewnia, iż mógłby ich jeszcze przyjąć ze 40, gdyby wiedział, gdzie ich znaleźć. Nie braknie atoli tkaczy do ręcznej roboty.“

Według listu z *Laguaira* pod dniem 7 sierpnia, jenerał *Bermudez*, dowodzący w *Cumana*, udał się w pochód dla zajęcia *San Fernando*, i działania przeciw *Paezowi*. Jenerał *Urdaneta*, Intendent w *Maracaibo*, kazał wojsku swemu posunąć się. W *Laguaira* mniemano, iż oficerowie Jenerała *Paez* opuszczą chorągwie jego, skoro przyjdzie do bitwy z wojskiem rządowem.

List z *Bagota* pisany dnia 18 lipca donosi, iż rząd Kolumbijski pośle wkrótce milion dolarów do Londynu dla wypłacenia dywidendy. *Bolíwar* ma w sierpniu przybyć do *Bagoty*, i przywrócić zupełną spokojność w prowincyi.

— *Dnia 27 października.* —

(z teyże gazety.)

Słychać, iż d. 20 listopada Król Jmć mową z tronu zagai obrady Parlamentu.

Lord *Ponsonby* udał się dnia 28 sierpnia z *Rio-Janeiro*, stolicy Brezylji, do *Buenos-Ayres*. Mniemają, iż przybycie jego uprzętnie po przyjacielsku wszelkie zatargi między Brezylją a wspomnianą Rzeczpospolitą.

Odebrany tu list z *Buenos-Ayres* wyraża: „Eskadra brezyljska krąży ciągle przed portem tutejszym, a wypadek bitwy stoczony d. 30 lipca między nią i eskadrą naszą, przyłożył się może do ściślejszego zamknięcia portu. Szczegóły tey bitwy są następujące: dnia 29 lipca zrana pokazało się przed portem 18 okrętów nieprzyjacielskich, jako to: 2 fregaty, 5 korwet, 4 brygantyny, 6 szonerów i jeden mniejszy statek. O godzinie 7mej większe okręty eskadry naszej podniosły kotwice, i strzelały do nieprzyjacielskich. Bitwa trwała półtorej godziny. Nazajutrz o świcie obie eskadry były rozłączone, a nieprzyjaciel chciał ponowić bitwę w miejscu, gdzie okręty dogodniey obroty swoje czynić mogły. Admirał nasz nie dał się do tego przymuszać, o wpół do 7mej zaczęła się nowa bitwa z wielką obustronną zaciętością. Tłumy ludu przypatrywały się jej z brzegów. Eskadra nasza miała 18 ludzi zabitych, a 30 ranionych. W liczbie ostatnich znajduje się przyjaciel Admirała *Browna*, waleczny kapitan *Espor*.“

TURCYA.

Stambuł dnia 16 października.

(z Gazety Warszawskiej.)

Zaciągają tu ciągle do regularnego wojska, i nie przestają ćwiczyć go w obecności Wielkiego Wezyra, Seraskiera, a bardzo często i samego Sułtana. Dnia 30 z. m. odprawiono wielkie wojskowe obroty przed Sułtanem na równi-

nie *Kiathana*, dnia zaś 15 b. m. odprawiono także obroty na błoniach przy *Bujkdere* przed Sułtanem, który, po ukończonych ćwiczeniach, kazał wojsku przeciągnąć przed swoim namiotem, i dać każdemu żołnierzowi po 12 piastrow gra-tyfikacyi.

Znaczne powiększenie wydatków dla utrzymania wojsk nowo wystawionych, spowodowało rząd do wyszukania nowych źródeł zasilków na ich opędzenie. W tym celu nałożono niedawno na wszystkie kramy w mieście opłatę 5, 10 i 15 parów na dzień, w stosunku ich wielkości, położenia i przeznaczenia, i utworzono oddzielne biuro pod dozorem *Nisam-Agassego*, do zbierania i administrowania temi pieniężnemi wpływami, jedynie na utrzymanie regularnego wojska przeznaczonemi. Drugie rozporządzenie wydane i ogłoszone pod dniem 30 z. m. ponawia dawniejszy zakaz dla *Rajasów* (niemahometkańskich poddanych) noszenia sukien w jasnych farbach, żółtych pantofli, i przywłaszczania sobie tych znaków odróżnienia, które jedynie służą Muzułmanom.

Przybyły tu niedawno Perski Ajent *Daud Chan*, Ormianin, który już dawniey wysłany był do Francuzkiego dworu z dyplomatycznym poselstwem, odwiedził dnia 28 z. m. Ministrów Porty. Dnia 4 b. m. przybył tu Poseł *Chana Bucharyi*, i przywiózł z sobą podarunki przeznaczone dla Sułtana; nazajutrz posłano mu kosztowne futro, w które ubrany oddał dnia 6 b. m., w towarzystwie swojego orszaku, złożonego z sześciu znakomitych *Bucharskich* podróżnych i licznych służących, wizyty Tureckim Ministrom. Udaje się on do *Mekki*, i życzył sobie, przed rozpoczęciem swojej pielgrzymki, złożyć hołd Sułtanowi jako *Kalifie*.

Z powodu ciągłych północnych wiatrów nie odebraliśmy tu żadney wiadomości z *Morei* i *Archipelagu*. Z wyprawy *Lorda Cochrane*, oczekiwanej z takim utęśnieniem od *Greków*, zawinął do *Napoli di Romania* dotąd jeden tylko parowy okręt, *Persévérance*, pod Kapitanem *Hastings*,

Flotta Kapitana *Baszy* stanęła po ostatnich bitwach, stoczonych w połowie miesiąca września z flotą *Grecką*, w okolicy *Tenedos*, i miała otrzymać rozkaz powrócenia do stolicy, gdyż całą przesłaną zimą przepędziła na morzu, a wiele okrętów potrzebuje znaczney naprawy. Od stoczenia pomienionych bitew, w których korzyść była zawsze przy *Turkach*, *Grecka* eskadra wcale się nie pokazała; jednakowoż głoszą, iż 6 *Spezyskich* okrętów dobrowolnie się odłączyło, aby prowadzić korzystniejsze rzemiosło morskiego rozbójcu przeciw zagranicznym kupieckim okrętom.

Od granic tureckich dnia 22 października.

Donoszą z *Zante*, iż Kapitan *Basza* wysadził znowu wojsko na wyspę *Samos*, i że nowa wyprawa *Egipska* z *Alexandryi* przybyła już do brzegów *Morei*. Te jednak wiadomości potrzebują jeszcze potwierdzenia.

List z *Messyny* pod d. 30 września wyraża: — „Od czasu, jak d. 19 b. m. powtórnie nie pozwolono *Lordowi Cochrane* zawinąć do tutejszego portu, nie mamy o nim dalszey wiadomości. Niektóre okoliczności zwróciły uwagę publiczności i władz miejscowych na powtórne zjawienie się tego lorda. Krąży on już od dwóch miesięcy na śródziemnym morzu z jednego miejsca do drugiego; na okręcie jego znajduje się kilku wygnańców neapolitańskich i sycylijskich; on sam ukrywa się pod obcym nazwiskiem. Zdaje się, iż usiłował wejść w tajne związki z niektórymi mieszkańcami tej wyspy, znanemi z rewolucyjnego sposobu myślenia. Wszystko to pokrywa jeszcze zasłona, która wkrótce zapewne zdjęta bę-

dzie. To pewna, iż w planach *lorda Cochrane* musi być coś chwiejącego się.”

H I S Z P A N I J A.
Madryt d. 16 października.
(z Gazety Warszawskiej.)

Od kilku dni wystąpiła na prawey nodze *Króla* naszego czerwona plama wielkości piastra, i chociaż *Monarcha* żadnego z powodu jej nie doznaje bólu, jednakże lekarz *Castello* radził wezwać dla narady kilku tutejszych lekarzy; inni atoli lekarze *Królewscy* sprzeciwili się temu, z obawy, aby *Króla* nie nabawić niespokojności.

Pan Casaflores, poseł nasz przy *Dworze* *Lisbońskim*, doniósł rządowi tutejszemu, iż oficer konstytucyjny, nazwiskiem *Mancha*, zebrał 30 kilku zbiegłych żołnierzy hiszpańskich na granicy *Portugalskiej*, celem wzniecenia powstania w *Hrabstwie Nuella*.

Rząd nasz odebrał wiadomość, iż *Anglicy* powiększyli wojsko swoje znajdujące się na okrętach przy ujściu *Tagu*, wynoszące dotąd 7,000 ludzi, tudzież osadę w *Gibraltarze*.

Ministrowie nasi zostają w kłopotcie, nie mogąc zaspokoić pretensy *algierczyków*, którzy się pokazali przy brzegach *Katalonii*.

N I D E R L A N D Y.
Bruzella d. 28 października.
(z Gazety Warszawskiej.)

Pierwsza Izba stanów powszechnych przyjęła na wczorayszey sessyi adres odpowiedni na mowę *Królewską*, który jej druga Izba przystąpiła. Słychać, iż dziś *Deputacya* obu Izb poda *Monarsze* ten adres.

Zaraźliwa choroba zaczyna także grassować w *Harlingen*, gdzie potrzeba było ustanowić *Komisję* dla wsparcia chorych. Podobną *Komisję* musiano utworzyć w *Leuwarde*.

N I E M C Y.
Od brzegów *Menu* d. 30 października.
(z Gazety Warszawskiej.)

Seym w *Darmstadt* nie tak prędko się ukończy. Według planu tamecznego rządu, stałe podatki nie mają przewyższać połowy dochodów krajowych.

Pan Wedel podał do *Hamburskiego* *Korrespondenta* następujące oświadczenie: „Po przesłanych przeze mnie, dnia 19 i 31 maja r. b. do *Królewskiej* *admiralicyi* w *Londynie* i do *Królewskiego* towarzystwa umiejętności w *Berlinie*, pięćdziesięciu twierdzeń z systematu mojego, zgodnego z naturą ziemi, przeciw czemu świada z astronomów lub matematyków całego świata nic gruntownego zarzucić nie zdoła, teraz dnia 14 października, zrobiłem ważne odkrycie, iż ziemia, prócz dwóch horyzontalnych obrotów, ma jeszcze ruch trzeci, od nich wcale niezawisły, go stopni ku szeregowi znaków niebieskich wynoszący, który cała ziemia, w kierunku środkowey prostopadłey linii, z północy ku południowi, po każdym solstycyum, na przemian wznosząc się lub pochylając, odbywa; gdy w czasie 20 lub 21 dni każdego solstycyum codziennie 4½ stopni pół środkowego horyzontalnego obrotu dokonywa; wiele dotąd zagadką będących zjawisk łatwo przez ten trzeci obrót objaśnić można, czego nikt zaspokajającym sposobem skutecznie nie mógł; lecz nadto, znawcy przez ten sposób rozwiązać potrafią dokładnie spór niedawno wszczęty między *Królewskimi* *Astronomami* *Brinkleyem* i *Pondem* o *parallaxę* niektórych gwiazd statych.“

Pokazują teraz w *Szwajcaryi* słońca *Bengalskiego*, dla którego bramy mają być za niskie, a ulice za ciasne.

Pozwolono drukować. Z polecenia *JW. Litewskiego* *Wojennego* *Gubernatora* *Andrzej Bucharski* *Rzeczywisty* *Radca* *Stanu* i *Kawaler*.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N 134.

Wilno dnia 8 Listopada o. s. 1826 Roku.

1. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY Mości Samowładnącego Całą Rosyą etc. etc. etc.

Urodzonym Maryannie Beharewiczowey Sędziny pod asystencyą opieki, Janowi, Leonardowi, i Sylwestrowi braci Cydzikom; Szukscie Sędziemu, Zebrówskiemu z dokładem opieki, Brygidzie z Chmielewskich Świętorzeckiej Marszał. Ptu Mins. w asystencyi męża, Karolowi Stawiczowi Doktorowi, Sylwestrowi Janiszewskiemu Podkom. Wileyskiemu, Wincentemu Borsukowi adwokatowi, Pannie Anastazyi Kapuścińskiej z dokładem opieki, Barbarze Kamińskiej Podczaszyny Lidzkiej, successorom Hilarego Szemesza b. Sędziego Ihumen., Siwickiemu, Ignacemu Tukałowi Sędziemu Gran. Lidzkiemu, successorom Anny Kałusowskiej Szambel., Wacławowi Klukowskiemu Regentowi Sądu Głgo Wilen. 2go Depart., Janowi Mokrzeckiemu Adwokatowi Sądu Głgo Wilen., Janowi Bielewiczowi Pisarzowi Rosien., Ildefonsowi Demontowiczowi Regentowi Sądu Głgo Wilen., Dominikowi Zywicy Adwokatowi subselliow Min., Józefowi Wołodzkowi Sędziemu w stopniu Nowosielskiego, Antoniemu Marcinowskiemu Regentowi Gran. Wilej., Jerzemu Haciskiemu Porucz., Teressie Galimskiej wspólnie z potomstwem płci obojey, Mikołajowi Hajdukowiczowi Sędziemu Gran. Min., Xiędzu Bonawenturze Łobacewiczowi Plebanowi Ilskiemu, Xdzu Michałowi Plenie Prokuratorowi Seminarjum Min. i prowizorom w rzeczy tegoż Seminarjum, Teofili Kościuszkównie przełożoney i całemu zgromadzeniu Benedyktynek Nieświżskich, Starozakon. Jankielowi Abramowiczowi Polakowi Kupcowi Min., Michałowi Frankowi Stolarzowi kredytorom, niemniej Olimpii Hrabiance Przędzickiej z dokładem prawney opieki, Mikołajowi Paszkowskiemu Adwokatowi Sądów Gł. Min., Jerzemu Kobylińskiemu Tytular. Sowiernikowi, nieletniemu Ludwikowi Wołodkowiczowi Marszałkowiczowi pod asystencyą oycy, Janowi Dematta i jego żenie Oleszkiewiczom Kollegskim Registratorom, Antoniemu Paszkowskiemu Sędziemu Gran. Min., Michałowi Sawickiemu, Maciejowi Strokowskiemu, Karolowi Jackowskiemu Donataryuszom zeszłego Wincentego Wołodkowicza Podkom. Wilej., Piotrowi Sułowiczowi Sędziemu Gran. Wilej., Czapliskiemu, Katarzynie Oleszkiewiczowey, Mikuliczowi Sekretarzowi, Matuszewiczowi, Piotrowi Aramowiczowi, Tomaszowi Swiderskiemu, Michałowi i Gasprowi Golejewskiemu, Puderni lub w stopniu jego zostającym, Maciejowskiemu, successorom Jarcewicza, Kapitanowey Tyryon zawiniającym do masy summy bankowe jakoteż Monarsze podatki i rekrutczynę z ich sched należne a przez dziedzica wypłacone, pozew edyktalny do oczewistey rozprawy przed Sąd Taxatorsko-Exdywizorski skutkiem remissy Sądu Głgo Mins. 2go Depart., rezolucyow Sądu Exdywiz. w dobrach Illii od dnia 27 nowembra roku idącego sądzić się mający, z instancyi Urodz. Stanisława Radziszewskiego b. Marszałka Ptu Wileys. successora po zeszłym Wincentym Wołodkowiczu, przy odwołaniu się do testamentowey dyspozycyi tegoż Wołodkowicza w roku 1823 nowembra 21 dnia sporządzoney, do Cessy od Ur. Karola Hrab. Brzostowskiego wydanej, do oświadczeń, wynaszanych pozwow, do uzyskanych wyroków, w Sądzie Gł.

Min. 2go Depart., jakoteż w pierwszozjazdowym Exdyw., oraz dalszych dowodow w oczewistey rozprawie złożyć się mających, a w szczególności wynosi się oto: iż zeszły s. p. Wincenty Wołodkowicz Podkom. Wileyski posiadając dobra ziemne Ościukowicze, Ille, i Pohrebiszczce, dekretem Exdywizy Łazdunskiej, przez Sąd Głny Litewsko Wilen, na dziedzictwo wydzielone, a częścią po swej matce drogą sukcesy dostate, w ciągu życia swojego, nie tylko znacznym kredytem one obarczył, lecz następnie przed zeyściem swoim z tego świata roku 1823 nowembra 21 dnia stanowiąc testamentową dyspozycyą, i przez oną żalgo oraz Ur. Karola Hrab. Brzostowskiego mianując successorami ogólnego swojego funduszu, do ogromney masy długow na nim hipotekowanych, nowych jeszcze ciężarów dodał i dwakroć sto tysięcy zł. spełna na donacye dla wielu osób przeznaczył, a do uczynienia tak kredytorom jako też i donataryuszom należytey, stosownie do praw i możności satysfakcyi, successorow swych zobowiązał, Uzupełniając przeto wolę antecessora żaloy po nabyciu części od Ur. Hrahi Brzostowskiego. stawszy się jedynym właścicielem dóbr po zeszłym Wołodkowiczu pozostałych, i przez sporządzoną intromissyą objawszy do swojej dziedzicznej posesyji, miał zamiar uspokoić każdego w należności z intrat z dóbr tychże majątności przychodzących, lecz gdy dostarczenie gotowych pieniędzy na spłatę wszystkich wierzycieli i donataryuszow, w dzisiejszych karystyynnych czasach, codziennie stawało się niepodobnym, żaloy przeto nie znajdując innego sposobu załatwienia obowiązków z testamentu zeszłego Wołodkowicza na siebie spłynionych, prócz oddania dóbr odłużonych, na taxę i exdywizyą, przez zapisane oświadczenie majątność Ille z miasteczkiem, folwark Pohrebiszczce, dobro Ościukowicze, ze schedą od Pokempinowicza nabytą, w Wileyskim ptcie położone, tudzież schedę zeszłego Wołodkowicza Marszał. Gubern. Min. wydzieloną, w Min. ptcie znajdującą się, słowem wszelką po zeszłym Wołodkowiczu pozostałość na taxę, i exdywizyą poświęcił, z zachowaniem dla siebie prawa sukcesownia, tey restancyi jaką po uspokojeniu wszystkich długow okazać się może; w tym przedmiocie za adcytowawszy wszystkich obżalnych przed Sąd Głny Min. 2go Depart., kiedy znajdował że przynieść się mogące zaprzeczenie przeciwko uznaniu taxy i exdywizy staćby się mogło przewłoką ukończenia żadanego dzieła, znosząc więc one, dla uczynienia dogodności wierzycielom w pozyskaniu rychleyszey satysfakcyi, wypadło zawrzeć układ i część majątku Ościukowicz obżalmu Tukałowi pierwoprawem zastawnym zawiedzionego, na wieczność odprzedać, aby tym sposobem znosząc wszelkie niedogodności, jednych wierzycieli uspokoić gotówką, drugim przez ustąpienie z zastawney posesyji Ościukowicz, otworzyć większość funduszu dla dogodniejszego pomieszczenia się w lokacie, co też sami wierzyciele i donataryusze znając bydy lepszym w przyściu po remissę przez swoje zgodzenie się zaakceptowaliście, a Sąd Głny Min. 2go Depart., takowe to jednanie stron wyrokiem swoim 1826 marca 18 ferowanym, determinując Sąd Exdywizorski, zaaprobował; przewodnictwem pomie-

nionej remissy zebrany Sąd Exdywizorski w dobrach Illii ułatwiwszy przedwstępne czynności swego Sądu, co do administracyi, pomiary i inwentarycyi dobr konkursowi uległych, komportacyą zadeterminował, w powtórny zaś terminie, wizyą gruntów odbył, i o tem przez Gazetę Kuryera Litewskiego interessowane strony zawiadamiając, dzień 27 nowembra roku idącego 1826 na ostateczny rozbiór dzieła exdywizyjnego przeznaczył, chcąc przeto żałcy dokładnie ze wszystkimi obżalami obliczyć się, widzi siebie być obowiązany do zaacytowania wszystkich wierzycieli, donataryuszów i pretensorów, oraz wswania do stanności dla odebrania wydziału za należność każdemu przychodzącą, zarazem też aby zwiększyć fundusze exdywizyi podlegające, obżalnych debitorów jako zawiniających do masy za opłacone za nich summy bankowe, podatki i rekrutoczyzny, powołuje przed Sąd Exdywizorski w proźbach: nadewszystko dowodów wszelkich ze strony żalgo składających się approbaty, poczem od zrealizować się mających dla wierzycieli należności uczynionych nadpłat, tak przez zeszłego Wołodkowicza jako też i żalgo w kapitale i procentach potrącenia; po jakowym wzajemnym obliczeniu się pozostających summ obżalnych wierzycieli i donataryuszów na wydziałach ziemnych w taxie wieczystey na piątym procentie podług warunków remissy zalokowania, z wydzielonych sched każdemu kredytorowi wszystkich opłat i powinności zaskutecznić nakazania, wykazać się mających summ na obżalnych debitorach sądenia, i pro bono masy kredalney policzenia; dla niestawiających w Sądzie Exdywizorskim wierzycieli, donataryuszów, i pretensorów, skutkiem remissy nastających rezolucyów, i zaszyłych awizacyów utraty rzeczy zakreślenia, i poszukiwać oney wzbronienia. Nakoniec restancyi funduszu po uspokojeniu, ciężarów pokazać się mającego skutkiem testamentu zeszłego Wołodkowicza i Cessy Karola Brzostowskiego, przy własicielstwie żalgo w jednym obrębie zostawienia, niemniej summ funduszowych gdy z potrzeby wypadnie na inną hipotekę dogodniejszą przeniesienia, w ostatku folwarku Skobierca stosownie do nastających uprzednich dekretów bezzachowawicznie od dalszych dóbr na Exdywizyą poświęconych oddzielenia, niemniej deacydowania o co w sprawie proszonym będzie.

Roku 1826 miesiąca oktobra 26 dnia. Woźny świadcze iż tego pozwu kopie z niniejszym autentykiem zgodne, z instancyi JW. Stanisława Radsiszewskiego b. Marszałka Pttu Wileyskiego, po JWW. i WW. Wierzycieli, donataryuszów, i debitorów zeszłego Podkomorzego Wołodkowicza wyniesionego jako to: Sylwestrowi Janiszewskiemu Podkomor Wilej., Mikołajowi Paszkowskiemu Adwokatowi Sądów Głgo Min., Antoniemu Paszkowskiemu Sędziemu Gran. Min., Michałowi Sawickiemu, Wincentemu Borsukowi Adwokatowi, Dominikowi Zywicy, Janowi Dematta i żenie Oleszkiewiczom, Maciejowi Strokowskiemu, oczewisto w ręce popodawałem; dalszym zaś, Maryannie Boharewiczowey Sędziny, Janowi, Leonardowi i Sylwestrowi braći Cydzikiem Szukacie Sędziemu, Zebrowskiej, Brygidzie z Chmielewskich Świętorzeckiej Marsz. Minskiej, Karolowi Stacewiczowi Doktorowi, Pannie Anastazyi Kapuscińskiej, Barbarze Kamińskiej Podzaszyny Lidzkiej, sukcesorom Hilarego Szemesza, Siwickiemu, Ignacemu Tukale Sędziemu

Gran. Lidzkiemu, sukcesorom Anny Koluśowskiej, Waclawowi Klukowskiemu Regen. Sądów Gł. Wileń., Janowi Mokrzeckiemu Adwokatowi Sądów Gł. Wileń., Janowi Bielewiczowi Pisarzowi Rosien., Ildefonsowi Demontowiczowi Regent. Sądów Gł. Wileń., Józefowi Wołodzkowi Sędziemu, Antoniemu Marcinowskiemu Regent. Gran. Wilej., Jerzemu Haciskiemu Poruczn., Teresie Galmskiej wespół z potomstwem płci obojey, Mikołajowi Haydukowiczowi Sędziemu Gran. Min., Xdzu Bonawenturze Łobacewiczowi Plebanowi Ilskiemu, Xdzu Michałowi Plenie Prokuratorowi Seminarium, Teofilu Kościuszkównie przełożony i całemu zgromadzeniu Benedyktyniek Nieswiżskich, Starozakon. Jankielowi Abramowiczowi Polakowi, Michałowi Frankowi Stolarzowi, Olimpii Hrabiance Przędzieckiej z dokładem prawney opieki, Jerzemu Kobyłhńskiemu Tytular. Sowieńnikowi i Kawal., Ludwikowi Wołodkowiczowi Marszałkowiczowi, Karolowi Jackowskiemu, Piotrowi Sutowiczowi Sędziemu Gran. Wilej., Czaplńskiemu, Katarzynie Oleszkiewiczowey, Mikuliczowi Sekretarzowi, Matusiewiczowi, Piotrowi Aramowiczowi, Tomaszowi Swiderskiemu, Michałowi i Gasprowi Golejewskim, Poderni lub w stopniu jego zostającym, Maciejewskiemu, sukcesorom zeszłego Jurcewicza, Kapitanowey Tyryon, do drzwi Sądowych w mieście powiatowym Wileyce przed Sąd Taxatorsko Exdyw. w dobrach Illii od dnia 27 nowembra roku idącego sądzić się mający przybiłem, i do stanności przed Sądem Exdywizor. przez trzykrotną awizacyą Kuryera Litewskiego wezwalem. Datt. ut supra.

Jan Dunin Siemaszko Woźny Ziemi Ptu Wileygo i Exdywizor.

Roku 1826 oktobra 28 dnia. Przed aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI Ziemi Ptu Wileyskiego stawając osobicie JP. Woźny Jan Siemaszko relacyą takowego pozwu urzędownie zeznał. Przyjąłem i zgodziłem z księgami świadcze Wincenty Kiersnowski Ziemi Ptu Wileyskiego Regent.

Dozwolono drukować 5 listopada 1826 roku Cenzor S. Zukowski.

4 W Xiegarńi Józefa Zawadzkiego w Wilnie, znajduj się następane dzieła, świeżo drukiem ogłoszone.

1. Enzebiusza Słowackiego dzieło z pozostałych rękopismów ogłoszone Tom IV, zawierający: Poezye własne i przekłady tom jeden in 8vo str. 364 1826 srebrem . . . r. 1. Kop. 20 z przesłaniem pocztą . . . 1. — 40 (Całe dzieło Słowackiego we czterech tomach . . . R. sr. 5. R. 70 z przesłaniem pocztą . . . 6. — 70)
2. Prawidła Wymowy i Poezyi wyjęte z dzieła Enzebiusza Słowackiego jeden tom in 8vo str. 334. 1826 . . . . . 40 kop. z przesłaniem pocztą . . . . . 60 —
3. Proces Cywilny Litewski, staraniem i pracą Alexandra Korewickiego Magistra obojga praw, jeden tom in 8vo w dużym formacie 1826 . . . . . 1 kop. 20 z przesłaniem pocztą . . . . . 1 — 30
4. Nowy Słownik francuzko-polski, pomnożony zbiorem wyrazów naukowych i technicznych, dwa tomy in 8vo: Tom 1 str. 458, Tom 2 str. 371 w dużym formacie, na każdej stronie mieści się 106 wierszy. 1826 R. 2 — z przesłaniem pocztą . . . . . 2 k. 50 (Późniejszy rozbiór powyższego Słownika pokaze jego wartość teraz tylko na jego zaletę powiemy, że w języku polskim, tak kompletnego nie mieliśmy Dykeyenarza francuzko-polskiego).